

SXEDIO.A68

14.9.1878: ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΕΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩ ΜΕ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΣΤΟΝ ΣΕΡ ΓΚΑΡΝΕΤ ΓΟΥΛΣΛΗ. ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΟΝΤΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ (ΒΟΥΛΗ).

Σιγά, σιγά, αλλά σταθερά ο Σερ Γκάρντετ Γούσλεη σταθεροποιούσε την αγγλική διοίκηση στην Κύπρο με διάφορα μέτρα που έπαιρνε.

Ο Σαμί Πασάς που είχε σταλεί ειδικά από την Πύλη για να μεταβιβάσει τη διοίκηση στους βρετανούς αναχώρησε από την Κύπρο στις **23** Αυγούστου **1878** και άφησε τον Σερ Γκάρντετ ένα κατάλογο καθυστερημένων φόρων γύρω στα **26** εκατομμύρια γρόσια, τα οποία αντιπροσώπευαν καθυστερήσεις των τελευταίων **30** χρόνων.

Έτσι ο Γούσλεη βάλθηκε να βρει καλύτερους τρόπους συλλογής των φόρων, ώστε να αποφευχθεί το προηγούμενο της τουρκικής διοίκησης.

Όμως πριν προχωρήσει στη λήψη μέτρων χρειαζόταν πρώτα τον επίσημο διορισμό και την εγκαθίδρυση του, ως και την πλήρη εξουσία για να μπορεί να ενεργεί νόμιμα.

Αυτό που περίμενε δεν καθυστέρησε καθόλου. Στις **20** Σεπτεμβρίου ο Μαρκήσιος του Σώλσπερι, υπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας, έστειλε με συνειμμένο γράμμα του στο Σερ Γκάρντετ Γούσλεη, διάταγμα εν Συμβουλίω της Κυβέρνησης της Αγγλίας, το οποίο διευθετούσε όλες τις εκκρεμότητες γύρω από τη διακυβέρνηση, το οποίο είχε εκδοθεί από τις **14** του μήνα.

Με το διάταγμα εγκαθιδρύονταν μεταξύ άλλων Εκτελεστικό Συμβούλιο και Νομοθετικό Συμβούλιο (Βουλή).

Το Εκτελεστικό Συμβούλιο θα συμβούλευε τον Αρμοστή για τη διοίκηση της νήσου ενώ το Νομοθετικό θα απαρτιζόταν από τον εκάστοτε Αρμοστή και από άλλους δημόσιους υπαλλήλους (επίσημα μέλη) και τα

ανεπίσημα μέλη των οποίων ο αριθμός δεν θα ήταν μικρότερος των τεσσάρων ή περισσότερος των οκτώ.

Το Νομοθετικό Συμβούλιο θα έκανε όλους εκείνους τους νόμους και τα διατάγματα, τα οποία θα απαιτούνταν για την ειρήνη, την τάξη και την καλή διοίκηση της νήσου.

Εγγραφε ο Μαρκήσιος του Σώλσμπερι στο Σερ Γκάρνερ Γούλσλη (**Parliamentary Papers**):

"Φόρεϊν Οφφισ, 20 Σεπτεμβρίου, 1878

Κύριε

Σας διαβιβάζω κατωτέρω διάταγμα εν Συμβουλίω της Αυτής Μεγαλειότητας της 14ης τρέχοντος με το οποίο συγκροτείται γραφείο Υπάτου Αρμοστού και Αρχιδιοικνητού σε όλη τη νήσο της Κύπρου και προβλέπει για τη διακυβέρνηση της ως άνω αναφερόμενης νήσου.

Επισυνάπτονται πενήντα αντίγραφα.

Η αποστολή σας και οι διαταγές ως Υπατου Αρμοστού, θα σας σταλούν με το επόμενο ταχυδρομείο.

Σώλσμπερι".

Το διάταγμα που στάληκε στον Σερ Γκάρνερ Γούλσλη έχει ως εξής:

"Διάταγμα της Αυτής Μεγαλειότητας εν Συμβουλίω, το οποίο καθορίζει τη διακυβέρνηση της Κύπρου.

Στα ανάκτορα του Μάλμμορω, 14 Σεπτεμβρίου, 1878.

Παρόντες:

Η Αυτής Μεγαλειότητα η Βασίλισσα.

Η Αυτού Βασιλική Υψηλότητα, ο Πρίγκιπας Λεοπόλδος

Ο Μαρκήσιος της Λόρνης

Ο κ. Υπουργός Γκρος

Ο Σερ Τόμας Μίτλελτον Βίδδωλφ.

Επειδή είναι επάναγκες να ληφθεί πρόνοια για την ενάσκηση της δύναμης και της δικαιοδοσίας οι

οποίες ανατέθηκαν με τη συνθήκη στην Αυτού Μεγαλειότητα τη Βασίλισσα μέσα και πάνω στη νήσο Κύπρο.

Από τώρα επομένως η Αυτής Μεγαλειότητα βάσει των εξουσιών με τις οποίες περιβέβληται προς τούτο με τα Νομοθετήματα Εξωτερικής δικαιοδοσίας του **1843** και του **1878** ή άλλως πως ευαρεστείται έπειτα από συμβουλή του ιδιαίτερου αυτής Συμβουλίου να διατάξει και διατάσσονται τα εξής:

1. Θα υπάρχει ανώτερος διοικητής και Αρχιστράτηγος (στο εξής καλούμενος "ο Ανώτερος διοικητής" (Αρμοστής) στην και πάνω στη νήσο της Κύπρου (στο εξής αποκαλούμενη "η αναφερόμενη νήσος" και το πρόσωπο το οποίο θα καταλαμβάνει τα αξιώματα του Αρμοστού θα διορίζεται με επιταγή που θα φέρει την ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα της Αυτής Μεγαλειότητας.

2. Ο Αρμοστής θα διευθύνει την Κυβέρνηση της αναφερόμενης νήσου εξ ονόματος και εκ μέρους της Αυτής Μεγαλειότητας και θα ενεργεί και εκτελεί κατάλληλα κάθε τι που ανήκει στην αναφερόμενη εξουσία του και στην παρασχεθείσα από αυτή σ' αυτόν εμπιστοσύνη, σύμφωνα με τις διάφορες δυνάμεις και εξουσίες που χορηγούνται ή ανατίθενται σ' αυτόν, σύμφωνα με το παρόν διάταγμα ως και οποιανδήποτε άλλη εντολή, η οποία υπό την ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα της Αυτής Μεγαλειότητας θα δινόταν σ' αυτόν και σύμφωνα με τις Οδηγίες, οι οποίες από καιρού σε καιρό θα δίνονταν σ' αυτόν υπό την ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα ή σε διάταγμα της Αυτής Μεγαλειότητας εν Συμβουλίω ή υπό της Αυτής Μεγαλειότητας σε ένα από τους Υπουργούς της και κατά τέτοιους νόμους ή διατάγματα, τα οποία είναι ή θα τεθούν κατόπιν με ισχύ στην αναφερόμενη νήσο.

3. Ο Αρμοστής θα έχει επίσημη σφραγίδα που θα φέρει την επιγραφή του αξιώματος του και σήμα το οποίο αν εγκρίνει ο εκάστοτε Υπουργός της Αυτής Μεγαλειότητας, η σφραγίδα αυτή θα θεωρείται ως δημόσια σφραγίδα της αναφερόμενης νήσου και μπορεί να φυλάσσεται και χρησιμοποιείται από τον Αρμοστή

για τη σφράγιση ο,τιδήποτε χρειάζεται σφραγίδα της αναφερόμενης νήσου. Μέχρις ότου ληφθεί πρόνοια για επίσημη σφραγίδα για την αναφερόμενη νήσο, η σφραγίδα του Αρμοστή μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν δημόσια σφραγίδα της αναφερόμενης νήσου για σφράγιση οποιουδήποτε χρειάζεται την αναφερόμενη σφραγίδα.

4. Θα υπάρχει στην αναφερόμενη νήσο Νομοθετικό Συμβούλιο, το οποίο θα συσταθεί όπως κατέρω αναφέρεται.

5. Είναι νόμιμο για τον Αρμοστή με τη συμβουλή του αναφερόμενου Νομοθετικού Συμβουλίου, να κάμνει όλους εκείνους τους νόμους και τα διατάγματα, τα οποία θα απαιτήσει η ανάγκη της ειρήνης, της τάξης και της καλής διοίκησης της αναφερόμενης νήσου, στα οποία θα υπόκειται, εν τούτοις σε όλες τις εκάστοτε τυχόν Οδηγίες, οι οποίες θα εκδίδονται υπό την ιδιόχειρη υπογραφή και σφραγίδα της Αυτής Μεγαλειότητας προς Οδηγίαν στον Αρμοστή και το αναφερόμενο Νομοθετικό Συμβούλιο, προνοουμένου εν τούτοις ότι επιφυλάσσεται με αυτό πλήρης εξουσία στην Αυτής Μεγαλειότητα, μέσον κάποιου Υπουργού της, να επικυρώνει ή ακυρώνει κάθε Νόμο ή διάταγμα, που όπως λέχθηκε, στο σύνολο ή εν μέρει και να κάμνει και επιβάλλει με τη συμβουλή του ιδιαίτερου της Συμβουλίου, όλους εκείνους τους νόμους και διατάγματα, τα οποία μπορούσαν να φανούν σε αυτή αναγκαία για την ειρήνη, τάξη και καλή διοίκηση της αναφερόμενης νήσου και τόσο πλήρως σαν να μη γινόταν το παρόν διάταγμα.

6. Το Νομοθετικό Συμβούλιο της αναφερόμενης νήσου θα απαρτίζεται από τον εκάστοτε Αρμοστή και από άλλους δημόσιους υπαλλήλους και πρόσωπα, τα οποία μεταξύ τους δεν θα είναι λιγότεροι των τεσσάρων ή περισσότεροι των οκτώ, όπως θα ονομάζονταν και υποδεικνύονταν προς τον σκοπό αυτό από την Αυτής Μεγαλειότητα, με οποιαδήποτε Οδηγία ή Οδηγίες, Εντολή ή Εντολές, που θα εκδίδονται προς τον σκοπό αυτό από αυτήν, υπό την ιδιόχειρη της

υπογραφή και σφραγίδα ή θα διορισθούν προσωρινά, αλλά πάντοτε με τη θέληση και ευχαρίστηση της Βασίλισσας από τον Αρμοστή σε εκτέλεση οποιασδήποτε Οδηγίας ή Οδηγιών, Εντολής ή Εντολών, υπό τέτοια ιδιόχειρη υπογραφή, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, προνοουμένου πάντοτε ότι ο μισός αριθμός των άλλων μελών του αναφερόμενου Συμβουλίου, εκτός από τον Αρμοστή, θα είναι άτομα που κατέχουν δημόσια υπουργήματα στην αναφερόμενη νήσο, τα οποία θα ονομάζονται "επίσημα μέλη" και οι άλλοι μισοί, θα είναι κάτοικοι της αναφερόμενης νήσου και θα ονομάζονται "ανεπίσημα μέλη" και θα κατέχουν τις έδρες τους στο αναφερόμενο Συμβούλιο για περίοδο δύο χρόνων μόνο, θα είναι δε επαναδιορίσιμα για παρόμοια περίοδο, όπως τούτο θα φαινόταν πρόσφορο.

7. Σε περίπτωση προσωρινής απουσίας ή ανικανότητας μέλους ή θανάτου αυτού, ο Αρμοστής έχει το δικαίωμα να διορίζει σε προσωρινή ή διαρκή αντικατάσταση άλλο, η δε Αυτής Μεγαλειότητα έχει πάντοτε το δικαίωμα να εγκρίνει ή απορρίψει το διορισμό.

8. Κάθε μέλος θα κατέχει τη θέση του στο Συμβούλιο, εφόσον ευαρεστείται η Βασίλισσα η δε αλλοίωση καθ' οιονδήποτε τρόπο της αναλογίας μεταξύ των επισήμων και ανεπισήμων μελών δεν παρεμποδίζει τούτο να εργάζεται και οι αποφάσεις του να έχουν κύρος.

9. Τα επίσημα μέλη θα προηγούνται τη τάξει των ανεπισήμων.

10. Του Συμβουλίου προεδρεύει ο Αρμοστής ή αντιπρόσωπος του κατά την απουσία του ή το πρώτο τη τάξει παρόν επίσημο μέλος. Όλα τα ζητήματα λύονται με πλειοψηφία. Ο Πρόεδρος έχει την ψήφο μέλους και τη νικώσα σε περίπτωση ισοψηφίας.

11. Σε καμιά (εκτός αναβολής) εργασία δεν μπορεί το Συμβούλιο να προβεί αν δεν υπάρχουν τρία τουλάχιστον παρόντα μέλη εκτός του Προέδρου.

12. Το Συμβούλιο θα συμμορφώνεται με τις

εκάστοτε Οδηγίες της Αυτής Μεγαλειότητας προς τον Αρμοστή.

13. Υπό τους όρους αυτούς το Συμβούλιο μπορεί να κάμνει εσωτερικούς κανονισμούς.

14. Κάθε μέλος το οποίο θα υπέκυπτε σε χρεωκοπία ή σε ανικανότητα πληρωμής ή θα καταδικαζόταν για έγκλημα ή θα απουσίαζε πάνω από τρεις μήνες χωρίς την άδεια του Αρμοστή, δύναται να στερηθεί από αυτόν η θέση του στο Συμβούλιο.

15. Ο Αρμοστής μπορεί να παύσει οποιοδήποτε μέλος.

16. Κάθε ανεπίσημο μέλος δύναται να παραιτηθεί υποβάλλοντας γραπτή αίτηση. Η παραίτηση θεωρείται σε ισχύ μόλις δοθεί η σχετική απάντηση από τον Αρμοστή.

17. Κανένας Νόμος ή διάταγμα του Συμβουλίου δεν τίθεται σε ισχύ πριν ή επικυρωθεί από τον Αρμοστή εν ονόματι της Βασίλισσας.

18. Ο Αρμοστής έχει το δικαίωμα σε περίπτωση στάσης να εκδίδει χάριν της ειρήνης και της τάξης, διατάγματα που θα έχουν την ισχύ Νόμου όχι πέραν των έξη μηνών με την έγκριση πάντοτε της Αυτής Μεγαλειότητας.

19. Κάθε Νόμος ή διάταγμα που ακυρώνεται από τη Βασίλισσα παύει να είναι σε ισχύ μόλις η ακύρωση δημοσιευθεί από τον Αρμοστή στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

20. Ο Αρμοστής μπορεί να διαθέσει στο όνομα της Βασίλισσας γαίες οι οποίες νόμιμα μπορούν να διατεθούν από την Αυτή Μεγαλειότητα.

21. Ο Αρμοστής μπορεί να καταστήσει και διορίσει δικαστές ως και άλλους αναγκαίους υπαλλήλους της νήσου, όσους μπορούν νόμιμα να διορισθούν από τη Βασίλισσα και οι οποίοι κατέχουν τις θέσεις τους εφόσον ευαρεστείται η Αυτή Μεγαλειότητα.

22. Ο Αρμοστής έχει το δικαίωμα να μειώνει πρόστιμα, ποινές ή αποζημιώσεις όχι όμως πέραν των 50 λιρών για κάθε περίπτωση.

24. Ο Αρμοστής έχει το δικαίωμα να παύει υπαλλήλους υπό την έγκριση της Αυτής Μεγαλειότητας.

25. Θα υπάρξει στη νήσο με σκοπό να συμβουλευεί τον Αρμοστή, ένα Εκτελεστικό Συμβούλιο, το οποίο θα αποτελείται από τέτοια πρόσωπα και θα οργανώνεται κατά τις εκάστοτε Οδηγίες της Αυτής Μεγαλειότητας προς τον Αρμοστή. Όλα τα μέλη του Συμβουλίου θα κατέχουν τις θέσεις τους εφόσον ευαρεστείται η Βασίλισσα. Το Συμβούλιο θα συμμορφώνεται πάντοτε με τις ως άνω Οδηγίες.

26. Σε περίπτωση θανάτου, ανικανότητας, μετάθεσης ή απουσίας του Αρμοστή τη διοίκηση αναλαμβάνει ο αντικαταστάτης του, ο οποίος ορίζεται εκ των προτέρων σε περίπτωση δε που δεν υπάρχει τέτοια πρόνοια, ο πρώτος τη τάξει αξιωματικός του τακτικού στρατού στη νήσο.

27. Τα εξής διατάγματα εν Συμβουλίω της Βασίλισσας δηλαδή εκείνο της 12ης Δεκεμβρίου 1873 για το διακανονισμό της προξενικής δικαιοδοσίας στην Επικράτεια της Υψηλής Πύλης, εκείνο της 13ης Μαΐου 1875 για την είσπραξη νοσοκομειακών δικαιωμάτων στα βρετανικά πλοία για τις αναφερόμενες χώρες και εκείνο της 26ης Οκτωβρίου 1875, το οποίο τροποποιεί εκείνο της 12ης Δεκεμβρίου 1873, θα παύσουν να ισχύουν στη νήσο μετά την ημέρα κατά την οποία θα εκδοθεί ειδικό διάγγελμα του Αρμοστού για το σκοπό αυτό με τις επιφυλάξεις με τις οποίες τυχόν θα περιέχει το διάταγμα αυτό.

28. Το παρόν διάταγμα θα τεθεί σε ισχύ ως εξής:

Α. Ως προς το διορισμό του Αρμοστή για την έκδοση οποιωνδήποτε Οδηγιών από και μετά τη σύνταξη του παρόντος διατάγματος.

Β. Ως προς τα υπόλοιπα ζητήματα και προβλέψεις που περιλαμβάνονται στο παρόν διάταγμα, ευθύς από και μετά την ημέρα, η οποία θα διορισθεί για τη δημοσίευση διαγγέλματος στη νήσο κατά διαταγή του Αρμοστή.

Το παρόν διάταγμα θα μείνει σε ισχύ μέχρις ότου ανακληθεί η αλλοιωθεί από την Αυτής

Μεγαλειότητα εν Συμβουλίω.

Ο Εξοχότατος Μαρκήσιος του Σλώλσπερι,

Ο Εντιμότατος Κόμης Γκράμπρουκ,

Δύο Υπουργοί της Αυτής Μεγαλειότητας

Οι Λόρδοι του Θησαυροφυλακίου θα δώσουν ο
καθένας τις αποχρώσεις Οδηγίες".

Σ.Λ. Πήηλ